

DR. MILKO HRAŠOVEC (1887–1976)



V torek 12. oktobra t. l. smo na zadnji poti pospremili dr. Milka Hrašovca, odvetnika, javnega delavca in z vsem srcem planinca. Ob rodbinski grobnici na okolišnem pokopališču mu je v imenu odvetniške zbornice spregovoril dr. Ervin Mejak. Poudaril njegove poklicne, družbene in društvene zasluge ter očrtal njegovo ljubezen do gorske narave in delo za planinstvo. Ta delež njegovega javnega delovanja je za njim poudaril še član glavnega in izvršilnega odbora PZS urednik Planinskega Vestnika, ki je družini in rodbini dr. Milka Hrašovca izrekel sožalje v imenu slovenske planinske organizacije. Med drugim je dejal: »Naj izjavim, da se od duha njegove osebnosti pravzaprav ne poslavljamo. Spominjali se ga bomo kot uglednega odvetnika in družbenega delavca, kot planinskega odbornika in dolgoletnega načelnika Savinjske podružnice SPD, kot zavednega Slovenca in domoljuba. Kot tak se je izkazal v gimnazijskih letih, temu je ostal zvest vse življenje. Taka zvestoba je za narod trajna vrednota, ki mora med nami živeti, kajti ex nihilo nihil. Rojen v Slovenj Gradcu 1887, na naši severni meji, je posvetil svoje življenje temu delu Slovenije, iz te domačije

izgnal. Dr. Milko Hrašovec je v enem od zadnjih letnikov PV popisal, kako je začel s planinstvom kot markacist. Danes se to morda bere kot zapis o mladostni zanesenosti, v prvem desetletju tega stoletja pa je bilo pogumno dejanje, ki ga je takratni omenjeni avstrijski uslužbenec obravnaval kot veleizdajo. Na terenu savinjske planinske podružnice je bila slovenska markacija s slovenskim kažipotom izraz slovenske volje po življenju, po našem obstanku in napredku. To našo voljo je pokojni dr. Milko Hrašovec izpričal tudi kot visokošolec v Gradcu, v Pragi in kot koncipient na Koroškem v Celovcu in Železni Kapli. Izpričal jo je tudi s svojim nadaljnjim poklicnim delom in delom za slovensko planinstvo. Že kot gimnazijec je bil aktiven član celjskega odseka savinjske podružnice, ki je tedaj imela svoj delež v Mozirju. Leta 1926 se je podružnica preselila v Celje, tu jo je od leta 1927 do 1932 vodil sodnik Franc Tiller, od leta 1932 do leta 1945 pa je bil njen načelnik dr. Milko Hrašovec.

Da je bilo delo slovenskega planinstva za naše narodno gibanje pomembno, je med drugim razvidno iz delovanja nemške planinske organizacije na naših tleh. Nemško-avstrijsko planinsko društvo je videlo svoj glavni cilj v tem, da slovenski alpski pokrajini da nemški značaj, jo ponemči in zase osvoji. Za njim so stala velika nemška podjetja: Ind. družba na Jesenicah in Cementarna na Dovjem, za njim je bil t. i. verski zaklad s svojimi posestvi v Triglavskem pogorju, Bohinju, na Pokljuki, s svojimi gozdarji in lovci. Za DÖAV-om je bil tudi renegat Karl Dežman, deželne vlade v Gradcu in Celovcu pa so poskrbele za nemški značaj Karavank in Savinjsko-Kamniških Alp. Komaj 70 let je preteklo, odkar je nemški alpinist König vzkliknil: »Triglav je nemška gora in bo to tudi ostal«. A komaj dobrih 33 let je tega, kar je vodja celjskega kulturbunda v Celju tiskal brošuro o naši savinjski metropoli in zapisal: »Celje je nemško mesto.«

V tej luči je treba gledati na delovanje SPD in savinjske podružnice. Nekateri so ji očitali slej ko prej, da se je preveč posvečala gospodarstvu in gospodarski utrditvi, ko je kupovala zemljišča na Golteh, v Logarski, na Okrešlju, pod Grmado, ko je adaptirala in postavljala lepe kočice in domove, gradila pota in ceste, vodovode in celo elektrarno 179 m nad domom v Logarski. Kritiki niso doumeli dialektike življenja, še manj pa temeljev narodnega gibanja, pomena lasti za oblast in čast. Pod vodstvom dr. Milka Hrašovca je savinjska podružnica postala gospodarsko močna, družbeno ugledna in za slovensko planinstvo zgledna. Dr. Milko Hrašovec je bil pobuden in vzpodbuden, skrben, vztrajen, požrtvovalen in energičen načelnik. Prav zato je bil dalj časa tudi podpredsednik SPD. Današnja slovenska planinska organizacija mu je priznala njegove zasluge za trdne temelje savinjskega planinstva s tem, da mu je podelila svoje najvišje odličje.

S tem svojim studioznim delom za savinjsko planinsko organizacijo je pravzaprav nadaljeval delo svoje rodbine in delo svojega očeta dr. Jura Hrašovca, ki je razumel,

kaj se pravi gospodariti z domačijo, ki je narodu prisojena. Bil je aktiven planinski gospodar, saj je ustanovil planinsko zadrugo »Rinko« že leta 1896 in to v prostorih celjske Čitalnice ali v letu, ko so Slovenci v Celju zgradili svoj Narodni dom. Tudi ta zadržni akt spada med narodno-obrambna dejstva, kajti uro hoda nad Logarsko so razvrščene prisojne podolševske kmetije, za katere je nemštvo poskrbelo, da jim je bila pot v Celovec lažja in krajša kot v Celje.

To gospodarsko prizadevanje dr. Jura in dr. Milka Hrašovca v Gornji Savinjski spada v koreniko naše narodne eksistence in je obenem pomnik naše narodne rasti proti koncu 19. st. in v prvih desetletjih našega veka.

V tem znamenju se v imenu današnje planinske organizacije in njenega upravnega odbora klanjam spominu dr. Milka Hrašovca. Njegovo ime bo živelo med nami z njegovim delom za Gornjo Savinjsko dolino. Živelo bo z vsem navdušenjem, z vso energijo, z vsem žarom domoljubja tudi v pisani besedi, ki nam jo je dr. Milko Hrašovec zapustil na straneh slovenskega planinskega glasila«.

T. O.

GRAND PILIER D'ANGLE – JAPONSKA SMER

ZVONE ANDREJČIČ

Ko ob šestih zvečer zapušča varno zavetje bivaka na sedlu Trident, naju ljudje z začudenjem opazujejo. Njihovi vprašujoči pogledi naju spremljajo vse dotlej, dokler naju ne zakrije rob sedla, s katerega se bova spustila v vnožje stene. Spušča se po strmem pobočju, pokritem z debelo plastjo grušča, ki hrešči, se kotali in drobi pod ostrimi zobmi derez.

Nad nama zamolklo zabobni. Zdrzneva se in oba hkrati pogledava navzgor. Proti nama se z oglušujočim truščem vali velik bolvan, ki proži za seboj pravi plaz kamenja vseh mogočih velikosti in oblik. S hitrostjo, ki jo je verjetno človek zmožen le v trenutkih, ko se bori za svoje življenje, se poženem v stran, da bi se izognil smrtonosni toči kamenja. Janez mi sledi, vendar nima sreče. Oster kamen mu prileti v glavo, tik nad ocesom. V trenutku mu obraz zalije kri, zmede se in nemočen obstoji. Zgrabim ga za roko in ga potegnem v stran na varno. Kamenje zgrmi mimo naju na ledenik, kjer ga požre ledeniška razpoka.

Iz nahrbtnika vzamem povoj in Janezu obvežem ranjeno čelo.

Ob osmih zvečer doseževa podnožje stene. Okoli vrha Mt. Blanca se podijo oblaki. S tesnobo v srcu se ozirava proti ogromnim ledenim serakom, pod katerimi poteka najina smer.

Ob devetih vstopiva v steno. Prehod preko krajne počii je sila tvegan in nevaren. Ozki trhleni mostovi omogočajo prehod čez globoke ledeniške razpoke. Srečno premagava to prvo zapreko. Nad nama se pne v višino strma ledena stena, ki je v spodnjem delu prekrita z drobnim kamenjem.

Dan že izgublja svoj moč, v steno se potihoma priplazi tema. Prižgeva si čelni svetilki. Vse do jutranje zarje bo najin svet omejen na majhen krog ledene površine.

Najina smer drži počasi proti desni v dno globoke ledene grape, vrh katere se nekaj sto metrov nad nama, bočii ogromen ledeni odlom. Prav tako nama grozi enaka nevarnost tudi z leve strani. Kamor koli se ozreva, povsod si gledava iz oči v oči z ogromnimi seraki. Ob vsakem puku ali sumljivem šumu se zdrzneva.

Daleč pod seboj zaslišim slaboten glas: »Konec vrvi!« S cepinom izsekam v led drobno poličko in z olajšanjem za nekaj trenutkov spet stopim s celim stopalom. Olajšujoča okolnost, saj sem do sem moral priti na konicah derez.

Pol enajstih je. Kako hitro beži čas, mislim sam pri sebi. Pokličem Janeza, naj pride za menoj, ko nekje nad menoj počii, kot bi ustrelil s topom. V temi razločim le nejasne obrise ledenih odlomov, grmenje postaja glasnejše. Odtrgal se je serak. Močneje se oprimem vrvi in z grozo pričakujem uničujočii »valjar« ledu in kamenja. Preživljava neskončno dolge trenutke. Zdajci šine izza skalne pregrade, nekoliko desno od naju, ogromen bel oblak, v njem neštete iskre, ki jih krešejo kamniti drobcii, ko sekajo